

Haskell 2

Fonksiyonlar ve Özyineleme

Şevket Umut ÇAKIR

PAÜ

31 Mart 2020

- 1 Örüntü Eşleme(Pattern Matching)
- 2 Muhafızlar(Guards)
- 3 Let İfadesi
- 4 Case İfadesi
- 5 Özyineleme
- 6 Deneyin Uygulanması
- 7 Kaynaklar

Örüntü Eşleme(Pattern Matching)

- Fonksiyon tanımında farklı örüntüler için farklı satırlar kullanılabilir
- Bu yol basit ve okunabilir kod yazmayı sağlar
- Örüntüler sayılar, karakterler, listeler, çokuzlular vd. gibi veri türlerinden olabilir

Örüntü Eşleme Örnek

```
sansli 7 = "ŞANSLI SAYI 7!"  
sansli x = "Üzgünüm, şansınız yok!"  
  
soyle 1 = "Bir"  
soyle 2 = "İki"  
soyle 3 = "Üç"  
soyle 4 = "Dört"  
soyle x = "Bir ile Dört arasında değil"  
  
faktoryel 0 = 1  
faktoryel n = n * faktoryel (n - 1)
```

Örüntü Eşleme Örnek Kullanım

GHCI, version 8.6.3: <http://www.haskell.org/ghc/> **:?** for

↪ help

Prelude> **:l** pattern1.hs

[1 of 1] **Compiling Main** (pattern1.hs,

↪ interpreted)

Ok, one **module** loaded.

*Main> putStrLn (sansli 7)

ŞANSLI SAYI 7!

*Main> putStrLn (sansli 4)

Üzgünüm, şansınız yok!

*Main> putStrLn (soyle 3)

Üç

*Main> faktoryel 20

2432902008176640000

Örüntü Eşleme

Listelerde ve Çokuzlularda Kullanımı

- Listelerde baş ve kuyruğu ayırmak için `:` sembolü parantez ile birlikte kullanılır
- Çokzulularda elemanlar parantez içinde `,` sembolü ile birbirinden ayrılır
- Listelerde örüntü eşleme için `++` sembolü kullanılmaz

Örüntü Eşleme Örnek

```
vektorTopla a b = (fst a + fst b, snd a + snd b)
```

```
vektorTopla2 (x1, y1) (x2, y2) = (x1 + x2, y1 + y2)
```

```
soyle [] = "Liste boş"
```

```
soyle (x:[]) = "Listenin bir elemanı var: " ++ show x
```

```
soyle (x:y:[]) = "Listenin iki elemanı var: " ++ show x ++ " ve " ++ show y
```

```
soyle (x:y:_) = "Liste uzun. İlk iki eleman: " ++ show x ++ " ve " ++ show y
```

```
toplam [] = 0
```

```
toplam (x:xs) = x + toplam xs
```

```
ilkharf tumu@(x:xs) = tumu ++ " kelimesinin ilk harfi " ++ [x] ++ " dir"
```

Muhafızlar(Guards)

- Örüntü eşleme bir değerin bir biçime uygun olduğu doğrular
- Muhafızlar ise değerlerin bazı özelliklerinin doğru veya yanlışlığını test eder
- **if** yapısına benzerlik gösterir fakat daha okunur özelliktedir

Vücut Kitle İndeksi

Vücut kitle indeksi (VKİ), insanların kilolarını sınıflandırmak için kullanılan bir ölçüttür ve vücut kütlesinin (kg), uzunluğunun metre cinsinden karesine bölünmesiyle hesaplanır.

```
vkisoyle vki
```

```
| vki <= 18.5 = "Çok zayıfsınız"  
| vki <= 25  = "Normal kilodasınız"  
| vki <= 30  = "Kilolusunuz, biraz dikkat!"  
| otherwise = "Tebrikler!"
```

Muhafız Örnek

```
vkiSoyle2 kilo boy
| kilo / boy ^ 2 <= 18.5 = "Çok zayıfsınız"
| kilo / boy ^ 2 <= 25 = "Normal kilodasınız"
| kilo / boy ^ 2 <= 30 = "Kilolusunuz, biraz dikkat!"
| otherwise = "Tebrیکler!"
```

```
vkiSoyle3 kilo boy
| vki <= zayıf = "Çok zayıfsınız"
| vki <= normal = "Normal kilodasınız"
| vki <= sisman = "Kilolusunuz, biraz dikkat!"
| otherwise = "Tebrیکler!"
where vki = kilo / boy ^ 2
      zayıf = 18.5
      normal = 25.0
      sisman = 30.0
--      (zayıf, kilolu, sisman) = (18.5, 25.0, 30.0) --şeklinde de
--      ↪ olabilir
--kullanımı: vkiSoyle3 80 1.75
vkiHesapla l = [vki k b | (k, b) <- l]
where vki k b = k / b ^ 2
```

Let İfadesi

- **where** ifadesine benzer olan, yerel bir kapsamda ifade veya değerleri isimlere bağlamaya yarayan bir ifadedir
- **let** bağlamalar **in** ifade şeklinde tanımlanır
- **let** içinde örüntü eşleme kullanılabilir

Let İfadesi Örnek

```
silindir r h =  
    let yanAlan = 2 * pi * r * h  
        ustAlan = pi * r * r  
    in yanAlan + 2 * ustAlan  
  
vkiHesapla l = [vki | (k, b) <- l, let vki = k / b ^ 2]
```

Let İfadesi Örnek

İnteraktif Yorumlayıcıda Kullanımı

```
Prelude> 4 * (let a = 9 in a + 1) + 2
```

```
42
```

```
Prelude> [let square x = x * x in (square 5, square 3,  
  ↪ square 2)]  
[(25,9,4)]
```

```
Prelude> let zoot x y z = x * y + z
```

```
Prelude> zoot 3 9 2
```

```
29
```

Case İfadesi

- Diğer dillerdeki **case** ifadelerine benzerdir. Birden fazla seçenek içinden seçimi sağlar.

```
listeTanimla x = "Liste " ++ case x of [] -> "boş."  
                                     [e] -> "tek elemanlı."  
                                     x  -> "birden çok elemanlı."
```

Özyineleme

- Özyineleme, gövdesi içinde, bir fonksiyonun kendisini çağırmasıdır
- Meşhur Fibonacci serisinin tanımı özyinelemeli olarak verilmiştir

$$\begin{aligned}F(0) &= 1 \\F(1) &= 1 \\F(n) &= F(n-1) + F(n-2)\end{aligned}\tag{1}$$

- Fonksiyon tanımında özyinelemeli olmayan kısımlara **durma noktası(edge condition)** adı verilir
- Özyinelemeli fonksiyonlar tasarlanırken durma noktasına dikkat edilmelidir
- Listelerde özyineleme genellikle kuyruğun özyinelemeli çağrıya gönderilmesi ve dönen sonucun baş ile birleştirilmesi şeklinde gerçekleşir

Özyineleme Örnek

```
maximum' [] = error "boş listenin en büyüğü"  
maximum' [x] = x  
maximum' (x:xs)  
  | x > maxKuyruk = x  
  | otherwise = maxKuyruk  
where maxTail = maximum' xs
```

```
maximum'' [] = error "boş listenin en büyüğü"  
maximum'' [x] = x  
maximum'' (x:xs) = max x (maximum' xs)
```


maximum' Fonksiyonunun Çalışması

$$\begin{aligned} \text{maximum}[2, 5, 1] &= \\ \text{max } 2 \left(\begin{aligned} &\text{maximum}[5, 1] = \\ &\text{max } 5 \left(\begin{aligned} &\text{maximum}[1] = \\ &1 \end{aligned} \right) \end{aligned} \right) \end{aligned}$$

Şekil: maximum' fonksiyonunu çalışması [1]

Bazı Özyineleme Örnekleri

```
replicate' n x
  | n <= 0    = []
  | otherwise = x:replicate' (n-1) x
```

```
take' n _
  | n <= 0 = []
take' _ [] = []
take' n (x:xs) = x : take' (n-1) xs
```

```
reverse' [] = []
reverse' (x:xs) = reverse' xs ++ [x]
```

```
repeat' x = x:repeat' x
```

```
zip' _ [] = []
zip' [] _ = []
zip' (x:xs) (y:ys) = (x,y):zip' xs ys
```

```
elem' a [] = False
elem' a (x:xs)
  | a == x    = True
  | otherwise = a `elem'` xs
```

- uzunluk fonksiyonu listedeki eleman sayısını verir
- Başka yollarla da yapılabilir fakat özyineleme için güzel bir başlangıçtır
- Kullanımı:

```
Prelude> uzunluk [1, 10, 21, 4]  
4
```

ciftFaktoryel Fonksiyonu

- Faktoryel 1 ile n arasındaki sayıların çarpımıdır
- Çift faktoryel ise
  - Eğer n tek ise 1 ile n arasındaki tek sayıların çarpımını(7 için $1 \cdot 3 \cdot 5 \cdot 7 = 105$)
  - n çift ise 2 ile n arasındaki çift sayıların çarpımını verir(6 için $2 \cdot 4 \cdot 6 = 48$)

- Palindrom kelimeler tersten ve düzden okunuşu aynı olan kelimelerdir
- Palindrom özelliği listeler için de düşünülebilir(`[1,4,5,4,1]` palindromdur)
- Parametre olarak gelen listenin palindrom olup olmadığını döndüren fonksiyonu yazın

indistekiEleman Fonksiyonu

- Parametre olarak verilen liste içindeki, yine parametre olarak verilen indisteki elemanı veren fonksiyon

Kullanımı:

```
Prelude> indistekiEleman ([1,7,5,4,6], 2)  
5
```

compress Fonksiyonu

`compress` fonksiyonu liste içinde ardışık olarak tekrar eden elemanları bir adete dönüştürür. Kullanımı:

```
Prelude> compress "aaabbacccccccdeed"  
"abacded"
```

```
Prelude> compress [1,1,1,2,2,3,1,3,3]  
[1,2,3,1,3]
```

Kaynaklar I

Learn you a haskell for great good! a beginner's guide - recursion.

<http://learnyouahaskell.com/recursion>.

Learn you a haskell for great good! a beginner's guide - syntax in functions.

<http://learnyouahaskell.com/syntax-in-functions#let-it-be>.